

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 357/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen ruuhkautumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Holopaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 357/2021 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä varmistakseen lapsille ja nuorille yhdenvertaisen pääsyn matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin kaikkialla Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita kehitetään hallitusohjelman mukaisesti parhaillaan osana Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (LAPE) sekä Kansallisen mielenterveysstrategian ja itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa. Ohjelmia toimeenpannaan valtakunnallisesti osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden kehittämistä.

LAPE-muutosohjelman toimeenpanossa edistetään perhekeskusten ja matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämistä kunnissa. Perhekeskus on Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden kytkeytyvä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen monialainen yhteistyöjärjestelmä. Perhekeskus koostuu lasten ja nuorten perustason sosiaali-, terveydenhuollon ja sivistystoimen palveluista. Osana perhekeskuksen kehittämistä edistetään käytäntöjä, malleja ja menetelmiä, joilla voidaan osana lapsen tai nuoren arkea vahvistaa mielenterveyttä, tarjota varhaista tukea ja ehkäistä mielenterveysoireilun pahenemista. Tarvittaessa lapsi tai nuori voidaan ohjata sujuvasti vaativamman mielenterveyshoidon piiriin. Perhekeskuksessa esimerkiksi kehitetään käytäntöjä, joilla eri yksiköiden ammattilaiset arvioivat lapsen tai nuoren tilannetta alusta lähtien yhdessä, ja yhteistyössä suunniteltu tuki ja hoito viedään osaksi lapsen tai nuoren arkipäivää kouluun tai oppilaitokseen. Mielenterveyttä tukevien menetelmien käyttöönottoa ja osaamisen laajentamista tuetaan.

Myös osana mielenterveysstrategian toimeenpanoa vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden varhaista saatavuutta. Kaikkien alueiden Tulevaisuuden sote-keskuksen hankekokonaisuuksissa pakollisena osana on psykososiaalisten menetelmien saatavuuden parantaminen nuorten perustason palveluissa. Tavoitteena on, että koulu- ja oppilaitosympäristöissä otetaan käyttöön yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon soveltuvia menetel-

miä. Yliopistosairaaloiden koordinoimat koulutukset opiskeluhoollon työntekijöille ovat käynnistyneet syksyllä 2020, ja masennuksen hoitoon soveltuvan IPC-koulutuksen käyneitä työntekijöitä on nyt valtakunnallisesti noin 700. Koulutukset ja menetelmän käyttöönoton tuki jatkuvat koko hallituskauden ajan.

Mielenterveysosaamista vahvistetaan kunnissa myös opiskeluhoollon työntekijöitä laajemmin. Erillisissä valtionavustushankkeissa viedään puheeksiottokoulutusta ja mielenterveyden edistämisen menetelmiä esimerkiksi varhaiskasvatukseen.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma toteutetaan alueellisina hankekokonaisuuksina, joihin sosiaali- ja terveysministeriö myöntää valtionavustusta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vastaa sekä mielenterveysstrategian että Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman toimeenpanosta. Toimeenpanossa huomioidaan yhteiset rajapinnat ja palvelujen koordinointi kokonaisuutena.

Nuorille tarjottavaa matalan kynnyksen mielenterveyden tukea on tällä hallituskaudella laajennettu nuorten monialaisissa palvelupisteissä Ohjaamoissa, joissa on kehitetty Onni-hankkeessa nuorille räätälöityä psykososiaalista tukea eri hallinnonalojen yhteistyönä. Lisäksi erityisesti koronaan liittyen hallitus valmistelee lisätalousarvioon liittyvää 17,5 miljoonan euron valtionavustushakua lasten ja nuorten mielenterveyttä tukevien palvelujen vahvistamiseen.

Helsingissä 23.6.2021

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru